

Píseň: EZ404 – Pane Ježíši Kriste; 1.-4. sloka + **modlitba;**
Oddíl k výkladu: Mk 14, 18-25

Milí,

na posledním setkání jsme se věnovali úvodnímu oddílu Ježíšovy Poslední večeře – a její přípravy. Ta probíhala skutečně špiónsky, nanejvýš utajeně – tak skutečná byla hrozba Ježíšovy smrti.

Zároveň však byla místnost již dopředu připravena. Vyslání dvou učedníků vlastně nebylo potřeba – Ježíš věděl, s kým se domluvil na přípravě místnosti k pesachu. Jde o stejný rozměr jako v celé Bibli – Boží pozvání člověka k něčemu, co je pro nás dobré. Až nezbytné. Ale my sami v tom nejsme nutní. Jako v celém stvoření kosmu (Gn 1+2). Ve pesachovém vysvobození z Egypta. A jak tomu bude i při ukřižování a vzkříšení Ježíše Krista.

Věnovali jsme se významně také mylným tradicím souvisejícím s Judou Iškariotským – už v nesmyslném jméně „Jidáš.“ Také tomu, že i v. 10+11 užívají stejné řecké sloveso paradidómi, které znamená „vydat, předat, pochválit.“ A zejm. ekumenický překlad ho překládá v každém verši tak, jak se mu zlíbí. Jednou „zradil,“ podruhé „vydal.“

Poslední večeře

Stejně nás čeká dnes. Protože mnoho velmi mylných lidských tradic obklopuje také tzv. eucharistii/Večeři Páně. Jak v její kultické formě, tak i v jejím obsahu a pochopení.

Začněme formou: Ze *všech* synoptických textů je zřejmé, že se jednalo o společné *jídlo*, hostinu. Dokonce pesachovou – tj. oslavující Boží vysvobození Israele z Egypta. Tak její součástí byla také pevná liturgie – avšak nikoli jako „chrámové dění“ nýbrž jako společné jídlo u někoho doma. Nikoli v kostele. Liturgie pesachu dodnes spíše „obklopuje“ toto společné stolování, než aby bylo hlavně nějakým symbolickým činem.

Jak odlišné je však vysluhování křesťanské! Ačkoli i apoštol Pavel připomíná, že eucharistie (=díkčinění) byla společnou *večeří* chudých i bohatých. Sám také v kontextu *už porušování* tohoto „společenství stolu.“ Kdy svobodní přicházeli dříve, najedli se ze svých zásob, a tak na otroky a chudé při „eucharistii“ nic nezbylo v 1Kor 11, 18-22.

A také apoštol Pavel *až poté* uvádí tzv. „slova ustanovení“ eucharistie. Totiž jako *argument proti* lidské praxi této slavnosti. A i poté připomíná kontext: *Počkejte na ostatní* (1Kor 11, 33).

O to nápadnější rozdíl je mezi liturgickou praxí *neprvotních* církví a té prvotní. V jaké křesťanské tradici je dodnes eucharistie společným stolováním? Kde slouží významně také jako příležitost nasycení chudých?

Děje se opak: Zůstala právě ona liturgie a kult. Sdílení jídla a nasycení chudých již ne.

O to silnějším rozporem je pak oficiální tradice současné římskokatolické církve s učením o transsubstanciaci (= přepodstatnění). Podle tohoto učení jsou *skutečně*, reálně, atomárně změněny živly (= hostie + víno) eucharistie na *maso* a *krev* Ježíše Krista. To je návrat hluboko k pohanství, jehož součástí byly také náboženské hostiny, ale při kterých bylo právě božstvo často „konzumováno.“

To už SZ zcela a totálně odmítá. Pesachová večeře je skutečnou večeří jak před vyhnáním z Egypta, tak dodnes. Nejde o „symbolické“ dění. A *rozhodně* nejde o konzumaci božstva.

Pozitivem tohoto učení *výhradně* západní katolické tradice je, že většina ani západních katolíků v transsubstanciaci *nevěří*. Věří v ní cca 1/3 z nich.

Obsahově

O to nápadněji jsou snad zřetelné zásadní odlišnosti *obsahové* mezi biblickou Poslední večeří a dodnes běžným chápáním eucharistie: Už řada pravidel, která upravují, *kdo vůbec smí* přistoupit k vysluhování eucharistie: Musí to být člověk pokřtěný. Ačkoli Ježíšovi učedníci takřka 100% pokřtěni *nebyli!*

V římskokatolickém pojetí by tak měl navíc člověk přistoupit až po svátosti smíření (tzv. „zpověď“). Ačkoli i Juda byl přítomen a bylo mu vyslouženo – ačkoli ani Ježíšovy výzvy k *neučinění* Ježíšova vydání se nechopil.

A pak vládne dojem, že by člověk neměl být hříšníkem. Např. rozvedeným je dodnes v římskokatolické tradici spíše bráněno přijímání. I to je dnes již, díky Bohu, jiné. Jak v konkrétní praxi tak i teologii – i rozvedení jsou zváni k vysluhování. Také proto svatba *není a nemá* být svátostí ve smyslu křtu nebo eucharistie. Jen to posiluje *mylná* pochopení i svatby a manželství – která provázejí i křest a eucharistii.

A opět tak nápadně na přítomnosti Judy Iškariotského – o jehož hříchu Ježíš explicitně věděl. A přesto mu plně vysloužil. A to dokonce *bez řeči* o nějakém „jezení a pití nehodně“ (právě 1Kor 11, 27+29). Jak rychle se mění teologie, když se vzdálí od biblických příběhů!

Ale jak nám dodnes vadí *hříšníci* u eucharistie! (A srv. Lk 18, 10-14)

Odpuštění hříchů

Obvyklým pochopením eucharistické praxe v křesťanských církvích je *odpuštění hříchů*. To je mylné už v tom, že hřích je *vždy jen jeden* – neposlušnost Bohu.

Mnohem závažněji: V nejstarším podání nic takového *nenalezneme*. O „přijímání“ eucharistie jakožto „odpuštění hříchů“ nemluví ani apoštol Pavel v 1Kor 11.

Místo toho Mk i Pavel zdůrazňují rozměr, který je nám již takřka cizí: *Eschatologii*. Boží království. Pavel explicitně spojuje vysluhování s vyhlídkou parúsie (= druhého Kristova příchodu; 1Kor 11, 26). Stejně také Mk ve v. 26. Prvotním rozměrem eucharistie je tedy *doslova* „ochutnávka“ Božího království. Výhled k jeho finálnímu příchodu. A tak ke konci tohoto světa Božím plným vítězstvím.

Druhým rozměrem je *zástupnost* Ježíšovy smrti. Učedníci jedí *jakoby* tělo a krev Ježíšovu (nikoho tam ani *nemohlo* napadnout

nějaké „jezení Kristova těla a krve“, vždyť Ježíš tam seděl s nimi!). Která byla prolita *za mnohé*. Tj. místo prolití krve *nás ostatních*. A toto prolití *zpečetuje* smlouvu – Tóru. Jak tomu bylo s obětními zvířaty.

A stejně, jako byly *smlouvy* zpečetovány *společným jídlem* – už za Abrahama (např. už Gn 18, 8!), který se setkal právě s *Malkisedekem*, který mu vysloužil právě *chlebem a vínem* (závěr Gn 14). To je také význam *svatebních hostin* – toto společné jídlo bylo stvrzením *uzavřené smlouvy*. Tak i Ježíš připomíná, že jde o *stvrzení, zpečetění smlouvy*. Společnou večeří. Zcela běžnou praxí starověku. Dnes nepředstavitelnou i v církvi.

Třetím základním rozměrem je právě *smlouva*. Totiž že v eucharistii je *potvrzována smlouva* mezi Bohem a člověkem. Kterou navrhl uzavřít *Bůh*, nikoli člověk. Která je pro Hospodina *nevýhodná*. Už od počátku – srv. Noe, Abram, Mojžíš. A bez které člověk *nemůže žít*. Ani ve všední praxi *nemůžeme žít* bez smluv, byť ústních. Natožpak ve vztahu k Bohu.

Tak se v Poslední večeři *Bůh* přiznává ke své smlouvě s člověkem. Ke smlouvě *spásy*, tj. záchrany. Také z Egypta. Také z nebytí. Také z hříchu – ale to je jen jeden z rozměrů této smlouvy! A také z konce světa – právě v eucharistii vyhlášeným Božím královstvím.

A člověk se, ve *společném jídle*, přiznává ke *své straně* smlouvy: K poslušnosti Bohu. K naplňování *jeho* příkazů (hebr. micvot). A tak *Boží* vůle, nikoli své.

Proto to vše zejm. s výhledem na Boží království.

Závěr

Jenže co z těchto *biblických* rozměrů a zvěstí *Ježíšovy* Poslední večeře *zůstalo* v církevní praxi – i protestantské, tvářící se na „návrat k Písmu a tradici prvotní církve?“

Nedošlo postupným vzdalováním se od svatých Písem na zásadní *přeznačení* této slavnosti – změnu její podoby, obsahu i významu?

A není, náhodou, zjednodušení na „odpuštění hříchu“ vlastně významně mylné? A dodnes působící mnohá mylná pochopení křesťanské teologie?

Vždyť pokud by Ježíš již při Poslední večeři přinášel *zejm.* odpuštění hříchu, proč by pak ještě umíral – právě na odpuštění hříchu?

Tak je snad zřejmé, jak daleko jsme se vzdálili od Kristova příkladu evangelijního i epištolního. Ve „zcela samozřejmé“ praxi eucharistie: Od *zástupnosti* Kristova utrpení – abychom my nemuseli. Od vyhlížení Božího království a Kristova druhého příchodu. Od *smlouvy*, která je v *centru* dění Poslední večeře (exodus!). A to zejména od *lidské* části této biblické smlouvy – závazku poslušnosti, podřízenosti *Hospodinu Bohu*.

A právě evangelická církev pak zašla asi nejdál – donedávna bylo běžnou praxí *zakazovat* účast na vysluhování dětem. Dnes je tato praxe sice stále ještě běžná, ale o něco méně. Děti tak musely a musejí nejprve „splnit podmínku“ konfirmace. Abychom jim poté, když budeme tak shovívaví, *dovolili* přistupovat k eucharistii. Po konfirmaci. Která je sama zcela nebiblická (v reformované tradici má přednost před biblickou svátostí!). A dnes *většina* přijímajících ve sborech ČCE konfirmací *neprošla*. Tím proto hůř – ani toto pravidlo nevyžadujeme pořádně, ale jen po *některých*.

Jedinou světlou stránku této ohavnosti je, že *nikdy nešlo* o oficiální nauku evangelické církve. Ale o tradici sborů (ale jak dodnes oblíbenou a považovanou za *zásadní*!). Která však velmi rychle vyplývá právě z *opuštění* biblického svědectví, Božího zjevení. A je to možná ještě horší, než evangelíky posmívaný „zákaz rozvedených přijímat eucharistii.“ Protože v zákazu přistupovat *dětem* explicitně porušujeme také Mk 10, 13-16, a chováme se *přesně* jako učedníci, na které se v tom příběhu Ježíš *rozhněval*.

Jedinou „světlou“ stránkou tohoto mylného chápání a slavení eucharistie je, že *jiného mylného pochopení* se vzápětí dopustí (opět!) také učedníci. Čtenáři Bible jsou rolí *právě* Ježíšovi učedníci!

Protože učedníci budou vykřikovat falešné sliby. Siláckou víru a řeči. Které budou právě *porušením smlouvy*, která byla právě připomenuta v pesachové večeři – v *Poslední Kristově večeři*.

Píseň: EZ404 – Pane Ježíši Kriste; 5.-8. sloka + **modlitba**

Páně

Rozhovor